

Cykelrevision med Bypad

**En beprövad metod för att
utvärdera och förbättra
cykeltrafiken i regioner och
kommuner**

Vilka åtgärder skulle kunna förbättra cykeltrafiken i din kommun/region? Hur pass bra fungerar cykelplaneringen idag, och hur kan arbetet bli effektivare?

Bypad ger dig svar på dessa frågor – och många fler.

Med Bypad kan du utvärdera och förbättra cykelarbetet i din kommun och region

Bypadmodellen har hittills använts i femton europeiska länder. Den grundar sig på ett antal nyckelfaktorer för framgångsrikt cykelarbete. Modellen för större kommuner tar upp nio nyckelfaktorer, fördelade på tre grupper: planering, åtgärder och utvärdering.

Bypad står för BicYcle Policy AuDit – ett instrument som hjälper kommuner och regioner att utvärdera och förbättra kvaliteten på sitt cykelarbete.

När det här skrivs har sextiofem städer i femton europeiska länder använt Bypad.

Sedan 2006 finns Bypad även i två nya versioner – en för regioner och en för mindre kommuner.

Två utgångspunkter

Metoden i Bypad har två utgångspunkter:

- ▶ Lärdomar från europeiska städer med en erkänt fördömlig cykeltrafik.
- ▶ TQM, Total Quality Management, en ledningsfilosofi och strategi för att genom ett systematiskt arbetssätt utveckla kvalitet i företag, t ex inför en certifiering enligt ISO9001:2000.

TQM är standard inom affärsvärlden sedan en lång tid tillbaka. Med målet att öka cykelanvändningen och cykel-

säkerheten kan detta synsätt på kvalitetsledning även användas för att förbättra lokala cykelstrategier. Arbetet med cykeltrafik ses då som en dynamisk process, med ständiga förbättringar som ledstjärna.

Tydliga fördelar

De kommuner som Trivector guidat har goda erfarenheter av Bypad och har bland annat nämnt följande fördelar:

- ▶ Bypad ger förslag på verkningfulla åtgärder.
- ▶ Metoden ger stadga åt arbetet med att ta fram en cykelplan.
- ▶ Synsättet öppnar möjligheter för alla typer av cykelåtgärder, inte bara ändringar i infrastrukturen.
- ▶ Bypad skapar en gemensam plattform.
- ▶ Man får tydliga besked om styrkor och svagheter.
- ▶ Givande möten. Sammansättningen med politiker, tjänstemän och användare ger goda förutsättningar för ett gemensamt synsätt.

Så här går det till

Hela utvärderings- och utvecklingsprocessen genomförs av deltagarna i den så kallade utvärderingsgruppen. I den ingår politiker, tjänstemän och cykelanvändare. Som stöd finns processövervakaren – en specialutbildad Bypad-handledare.

Med ett frågeformulär som grund analyseras styrkorna och svagheter i det befintliga cykelarbetet. Frågeformuläret fungerar samtidigt som en checklista, med tydliga hänvisningar till åtgärder som har goda förutsättningar att ge resultat.

Kommunen/regionen får ett betyg på en skala från 1 till 4 inom ett antal nyckelområden. Genom att upprepa utvärderingen vartannat eller vart tredje år kan man följa förbättringarna.

De olika stegen

Det tar cirka fyra månader att genomföra Bypad-utvärderingen. Följande steg ingår:

- 1 En utvärderingsgrupp sätts samman. Den består av politiker, planerare samt cykelanvändare.
- 2 Kommunen/regionen sammanställer bakgrundsinformation, t ex cykelstatistik och hur arbetet med cykelfrågor är organiserat. Informationen hjälper processövervakaren att utvärdera kvalitetsnivån på cykelarbetet.
- 3 Varje deltagare i utvärderingsgruppen får besvara ett frågeformulär.
- 4 Processövervakaren sammanställer och utvärderar svaren.
- 5 Konsensus- och konfrontationsmöte där de individuella utvärderingarna jämförs med varandra. Medlemmarna i utvärderingsgruppen diskuterar den faktiska kvalitetsnivån på cykelarbetet. Resultatet blir en gemensam poängbedömning av kvaliteten på cykelarbetet.
- 6 Arbetet hittills sammanställs och analyseras i en rapport, där även förslag till förbättringar ingår. Förslagen kan komma både från deltagarna och från processövervakaren.
- 7 Utvärderingsgrupperna läser och kommenterar rapporten samt förbereder nästa steg – åtgärdsplanen. Gruppmedlemmarna letar efter den svagaste länken i kvalitetskedjan, och ser över var förbättringar är nödvändiga och möjliga.
- 8 Nytt möte med utvärderingsgruppen – denna gång för att ställa samman en åtgärdsplan med de högst prioriterade åtgärderna för en förbättrad cykelplanering.
- 9 Processövervakaren sammanställer åtgärdsplanen och utvärderingen i en rapport och kompletterar med egna råd.

- 10 Kommunen/regionen får Bypads kvalitetsstämpel och ett certifikat, som blir ett tecken på en aktiv strävan efter att förbättra arbetet med att öka cykelanvändning och säkerhet. Samtidigt blir man medlemmar i Bypad-nätverket.

Nyckelfaktorerna

Här är de nyckelfaktorer som gäller för större kommuner:

- ▶ Användarbehov – hur man i cykelarbetet tar hänsyn till cyklisternas behov.
- ▶ Ledarskap och samordning – hur politiker och huvudansvariga påverkar och engagerar sig i cykelarbetet.
- ▶ Befintlig strategi – vad den befintliga cykelstrategin innehåller och hur den är upplagd.
- ▶ Resurser och personal – ekonomiskt stöd och andra finansiella aspekter samt den kompetens och de utvecklingsmöjligheter som gäller för den arbetskraft som hanterar cykelarbetet.
- ▶ Infrastruktur och säkerhet – den cykelinfrastruktur som finns, samt hur cyklisternas trafiksäkerhet säkerställs.
- ▶ Information och utbildning – hur kommunen informerar om sina cykelinsatser och vad man gör för att stärka cyklingens image.
- ▶ Marknadsföring och partnerskap – hur cyklingen marknadsförs och hur samarbetet med arbetsgivare, skolor och andra partners fungerar.
- ▶ Kompletteringsåtgärder – vad gör man i den övriga planeringen för att uppmuntra cykling?
- ▶ Utvärdering – hur resultaten av cykelarbetet följs upp och hur denna information används för ytterligare förbättringar.

Tre varianter

Bypad finns sedan hösten 2006 i tre varianter:

- ▶ Bypad för större kommuner (över 50.000 invånare) tar upp nio nyckelfaktorer.
- ▶ Bypad för mindre kommuner (under 50.000 invånare) tar upp sex nyckelfaktorer.
- ▶ Bypad för regioner tar upp sju nyckelfaktorer.

Ett livaktigt nätverk

Genom att Bypad implementerats i flera kommuner har man kunnat skapa ett europeiskt Bypadnätverk för vidareutveckling och för utbyte av kunskap och erfarenheter. Nätverket anordnar workshops och har en egen webbplats med tips och goda exempel.

Genom nätverket blir det även möjligt att jämföra hur långt de olika medlemstäderna kommit i sitt cykelarbete.

Historien bakom

Bypad startade som ett EU-finansierat forskningsprojekt 1999. Steg ett i arbetet blev att leta rätt på de städer som kunde visa på ett framgångsrikt cykelarbete, i termer av hög cykelanvändning och cykelsäkerhet.

I steg två tog man reda på hur dessa städer arbetade med cykelfrågor. Arbetssättet sammanställdes i ett särskilt verktyg, utformat som ett frågeformulär.

Enligt TQM-tänkandet borde även andra städer/kommuner kunna använda detta verktyg för att förbättra sitt cykelarbete. Men stämde detta antagande med verkligheten? Efter tester i sju europeiska städer kunde man konstatera att så var fallet.

Verktyget har sedan dess vidareutvecklats och spridits till fler länder och städer genom ett särskilt utvecklingsprogram, även det finansierat av EU.

Från och med 2005 upphörde EU-finansieringen och Bypad blev ett fristående verktyg och en fristående organisation, tillgänglig för alla europeiska kommuner som vill förbättra sin cykeltrafik.

Hösten 2006 tillkom två nya versioner av Bypad – en för regioner och en för mindre kommuner.

Organisationen bakom

Bypad leds av VECTRIS (Belgien) i samarbete med FGM-AMOR (Österrike), Velo:consult (Schweiz) samt Energie Cités (Frankrike) och ECF – European Cyclists Federation.

Till dessa har man knutit specialutbildade nationella Bypadkonsulter i sexton olika länder.

Bypads webbplats har adressen www.bypad.org.

Bypad i Sverige

Nationell Bypadkonsult för Sverige är Trivector Traffic. För att få veta mer om Bypad kontaktar du Karin Neergaard, telefon 046-38 65 16 (direkt) eller 046-38 65 00 (växel). E-postadressen är karin.neergaard@trivector.se.

Åldermansgatan 13 · 227 64 Lund · Tel 046-38 65 00 · fax 046-38 65 25
Barnhusgatan 16, 111 23 Stockholm · Tel 08-545 551 70 · fax 08-545 551 79

info@trivector.se · www.trivector.se

Trivectorgruppen består av fyra företag:

Trivector Traffic AB – ett företag inom trafikområdet – arbetar som konsulter, forskare och utvecklare, med målet att skapa ett effektivare och mindre miljöbelastande trafiksystem.

Trivector System AB utvecklar och marknadsför publika informationssystem – bland annat kompletta realtids- och presentationssystem för kollektivtrafik.

Trivector Information AB kartlägger och utvärderar organisationers interna och externa kommunikation samt gör den effektivare genom olika åtgärder – från strategier till praktiska informationsinsatser.

Trivector LogiQ AB är konsulter inom processbaserad verksamhetsutveckling. Uppdragsgivarna finns inom både industrin och tjänstesektorn.